

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרִשֶׁת בְּהֵר - בְּחֻקֵּי

כו' אייר תשפ"ה

הפטרה: ה' עזי ומעוזי

ביום שני יום ירושלים | בשבת מא' לעומר | אבות פרק ה'

מברכים ראש חודש סיון שיחול ביום רביעי

המולד ביום שלישי 9:14, 3 חלקים

יציאת שבת ר"ת: 21:03

גיליון 915

יציאת השבת:

20:20

ירושלים: 20:16

כניסת השבת:

19:07

ירושלים: 18:59

ושמואל בקראי שמו

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

השבת נקרא את פרשיות בהר - בחוקותי ובה התוכחה ללכת בדרך ה'. בתקופת הנביאים היו מצבים שבהם היה הסתר פנים כמו קודם הולדת שמואל בו לא הייתה נבואה ובלשון הנביא: "אין חזון נפריץ". ואולם נבואה אחת היתה קיימת וכלשון המדרש (מדרש שמואל פרשה ג): "אך יקם ה' את דברו", בכל יום ויום היתה בת קול יוצאת ומפוצצת בעולם ואומרת עתיד צדיק אחד לעמוד ושמו שמואל, וכל אשה שהיתה יולדת בן היתה מוציאה שמו שמואל, כיון שהיו רואין את מעשיו היו אומרים אין זה שמואל, כיון שנולד זה וראו מעשיו אמרו דומה שזה הוא".

ואולם לפי המסורת כל אותם שנקראו שמואל הפכו להיות נביאים, ולפי הרמב"ם הם היו שלמים כמעט בכל, כי אחרת לא היתה שורה עליהם נבואה. שואל הרב מקוונין: זה ששמואל זכה להיות נביא שקול כמשה ואהרן זה מובן, על כך הכריזה בת הקול, אבל במה זכו כל אותם "שמואלים" להיות נביאים? הלא הם היו ילדים רגילים, וכיצד הפכו הם להיות נביאים?

עונה על כך הרב, באמת יתר הילדים היו רגילים, אבל אמותיהם היו צדיקות ומה שהנחה אותן היה שבניהם יהיו צדיקים גדולי תורה ותלמידי חכמים. על מה התפללו אותם אימהות על הבנים? שיגיעו למדרגות של קדושה של 'ושמואל בקוראי שמו', ולכן הן זכו לבנים גדולים בחכמה, וכשיש אימהות גדולות עם אמונה גדולה, אכן אלו הן התוצאות. זהו טעם נוסף לאמירת תפילת השל"ה הקדוש סמוך להילולת שמואל הנביא וערב ראש חודש סיון, חודש בו ניתנה תורה לעם ישראל, הלוואי שנוכח.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

ירושלים אורו של עולם

עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש. לא הפילה אשה מריח בשר הקדש, ולא הסריח בשר הקדש מעולם, ולא נראה זנוב בבית המטבחיים, ולא ארע קרי לכהן גדול ביום הקפורים, ולא כבו גשמים אש של עצי המערבה, ולא נצחה הרוח את עמוד העשן, ולא נמצא פסול בעמור ובשתי הקלחם ובלחם הפנים, עומדים צפופים ומשתחווים רוחים, ולא היוק נחש ועקרב בירושלים מעולם, ולא אמר אדם לחברו צר לי המקום שאלין בירושלים: אבות ה, ה.

עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש - נסים אלו באו להראות את גילוי מציאותו המתמדת של הקב"ה במקדש, מקום השראת השכינה. ואולם התנא כבר מצמצם הופעה אלוקית זו ומעיר כי נסים אלו נעשו לאבותינו ושחלקם הופסק עם ירידת הדורות. אין ספק, שכאשר נשוב לנהוג כמו הראשונים, נזכה לאותה הנהגה נסית.

עומדים צפופים ומשתחווים רוחים - בזמן שהיו ישראל עומדים לרגל היתה צפיפות רבה בעזרה, ומרוב הקהל היו דוחקים איש את אחיו עד שהיו חלקם עומדים באויר, וצפופים מלשון 'צף', שאין רגליו נוגעות בקרקע. ולמרות זאת בזמן שהיו משתחווים היה ריוח של ארבע אמות ביניהם, כדי שלא ישמע האחד את וידויו של חברו ויתבייש. על מקום הקדושה לא חלים חוקי הטבע הרגיל, וכך אנו מוצאים גבי ארון הברית שבמקדש שלא תפס מקום ואמרו (יזמא כא, א): "מקום ארון אינו מן המדה". ופירש רש"י: "אינו תופס למעט ממדת החלל של בית כלום, דתניא ארון שעשה משה יש לו עשר אמות אויר לכל רוח כשניתן באמצע בית הכפורת והרי כל החלל לא היה אלא עשרים על עשרים, שנאמר (מלכים א, ו): 'ולפני הדביר עשרים אמה אורך ועשרים אמה רוחב', נמצא שאין מקום הארון ממעט כלום".

ובחתם סופר (תורת משה, בחוקות) כתב: "נראה דהנס היה עומדים צפופים, כי בהשתחוויה רווחים אין חידוש, דמיעוט מחזיק מרובה במקום קדוש, אך היה הנס שיעמדו צפופים ויקבלו שכר, אגרא דבי כלה דוחקא". ובשו"ת חתם סופר (יו"ד ח"ב סימן רל"ד) כתב: "ובמה שכתבנו דעומדים צפופים היה בנס ליתן שכר להבאים בחצרות בית ה', יובן מה שכתב בתשב"ץ (ח"ג סוף סימן ר"א) דגם בזמנו נראה נס בזה בבית הכנסת שבירושלים בבואם שם בחג השבועות כל סביבותיהם, ולא צר להם". ומעיד החתם סופר על עצמו: "וה' יודע כי עיני ראו בחוץ לארץ דבר זה ולא אוכל לפרש מפני פריצי עמנו". חכמי המוסר דרשו את האמור במשנתנו: עומדים, (כאשר כל אחד עומד על דעתו), הרי צפופים, בבחינת צר ומצוק. ואולם כאשר משתחווים (מודים זה לזה), אז רווחים בנחת ובשלווה.

ולא אמר אדם לחברו צר לי המקום שאלין בירושלים - יש מפרשים שמדובר בעולי הרגלים שעלו לירושלים וכולם מצאו בה אכסניא ולא היה אחד מהם מיצר כשהיה לו בירושלים מפני דוחק המקום. ובשו"ת חתם סופר כתב (שם): "ובמתניתין אמרינן: 'לא אמר אדם מעולם צר לי המקום שאלין בירושלים', ולא אמר 'ולא נדחק אדם מעולם בלינת ירושלים', משמע דודאי היה צר ודוחק, שהרי אפילו בבית המקדש עצמו עמדו צפופים רק ההשתחוויה היה בנס שמשתחווים רווחים, ובחידושי אגדה שלי אמרתי, שלא רצה הקב"ה לעשות נס גם בעמידה רווחים שלא יקופח שכר אגרא דוחקא דבי כלה, אמנם מעובדא דפסח מעוכים משמע דהיו צפופים ממש, מכל שכן בלינה שבירושלים דלא היה מצוה כל כך כראיית פנים בעזרה, ובודאי היו נדחקים אלא שהנס היה שלא אמר אדם מעולם שמרוב אהבת ה' ושמחה אשר שמחים ה' בהיותם שמה, לא אמר מעולם צר לי המקום". נסים אלו נעשו לאבותינו דוקא, כהדגשת התנא, לומר שדרך הנהגה נסית זו היתה כנגד מעשייהם הטובים של אבותינו ואם נלמד לנהוג כמותם, ינהג הקב"ה עמנו באותה מידה.

ברכת הילדים לערב ראש חודש סיון

תפילה מאת השל"ה הקדוש להתפלל על ילדיו וב"ב בערב ר"ח סיון ובחג השבועות שהוא זמן המסוגל

אֱתָהּ הוּא ה' א-לֵינוּ עַד שְׁלֹא בִּרְאֵת הָעוֹלָם, וְאֵתָהּ הוּא א-לֵינוּ מִשְׁבְּרַת הָעוֹלָם, וּמֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אֱתָהּ א-ל, וּבִרְאֵת עוֹלָמְךָ בְּגִין לְהַשְׁתַּמּוֹדֵעַ אֱלֻקֹּתֶךָ בְּאַמְצָעוֹת תּוֹרָתֶךָ הַקְדוּשָׁה כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָּהּ, "בִּרְאִישִׁית", בְּשִׁבְלֵי תוֹרָה וּבְשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי הֵם עִמָּךְ וְנִחַלְתָּךְ אֲשֶׁר בְּחֶרֶת בְּהֵם מִכָּל הָאֻמוֹת, וְנִתַּתְּ לָהֶם תּוֹרָתְךָ הַקְדוּשָׁה, וְקִרְבָּתָם לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל:

וְעַל קִיּוֹם הָעוֹלָם וְעַל קִיּוֹם הַתּוֹרָה בָּא לָנוּ מִמָּךְ ה' א-לֵינוּ שְׁנֵי צוּרִים, כְּתִבְתָּ בְּתוֹרָתְךָ "פְּרוּ וּרְבוּ", וְכְתִבְתָּ בְּתוֹרָתְךָ "וְלִמְדַתְּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם, וְהִפְנֵה בְּשִׁתִּיהֶן אֶחָת, כִּי לֹא לְתַהוּ בִּרְאֵת כִּי אִם לְשִׁבְתָּ, וְלִכְבוֹדֶךָ בִּרְאֵת יִצְרֵת אֶף עֲשִׂית, כְּדִי שֶׁנִּהְיֶה אֶנְחָנוּ וְצִאֲצֵאֵנוּ וְצִאֲצֵאֵי כָל עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל יוֹדְעֵי שִׁמְךָ וְלומְדֵי תּוֹרָתְךָ.

וּבְכֵן אָבוּא אֵלֶיךָ ה' מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים, וְאֶפִּיל תַּחֲנֻנִּי, וְעֵינֵי לִךְ תְּלוּוִיּוֹת עַד שֶׁתַּחֲנִּנִי וְתִשְׁמַע תִּפְלָתִי לְהַזְמִין לִי בָּנִים וּבָנוֹת, וְגַם הֵם יִפְרוּ וְיִרְבוּ הֵם וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בָנֵיהֶם עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת לְתַקְלִית שֶׁהֵם וְאֲנִי כָלָנוּ יַעֲסֻקוּ בְּתוֹרָתְךָ הַקְדוּשָׁה לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי תִלְמוּד תּוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה, וְהֵאָר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ וְדַבֵּק לִבְנוֹ בְּמִצְוֹתֶיךָ לְאַהֲבָה וּלְרֵאָה אֶת שִׁמְךָ:

אֲבִינוּ אַב הַרְחֻמָּן, תֵּן לְכָלֵנוּ חַיִּים אֲרָפִים וּבְרוּכִים, מִי כְמוֹךָ אַב הַרְחֻמִּים זֹכֵר יִצְוֵרֵינוּ לְחַיִּים בְּרַחֲמִים, זְכַרְנוּ לְחַיִּים נְצִחִים כְּמוֹ שֶׁהִתְפַּלֵּל אֲבִרְהָם אֲבִינוּ "לֹא יִשְׁמַעְאֵל יְחִיָּה לְפָנֶיךָ", וּפִרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָּהּ, "בִּירְאָתְךָ":

כִּי עַל כֵּן, בְּאֵתִי לְבַקֵּשׁ וּלְחַנּוּ מִלְּפָנֶיךָ שְׂיִהָא זְרַעִי וְזָרַע זְרַעִי עַד עוֹלָם זָרַע כָּשֵׁר, וְאֵל יִמְצָא בִּי וּבְזָרַעִי וּבְזָרַע זְרַעִי עַד עוֹלָם שׁוֹם פָּסוּל וְשִׁמְץ, אֲךְ שְׁלוֹם וְאַמֶּת וְטוֹב וְיִשֵּׁר בְּעֵינֵי א-לֵינוּ וּבְעֵינֵי אָדָם, וְיִהְיוּ בְּעֵלֵי תוֹרָה, מְאִרֵי מִקְרָא, מְאִרֵי מִשְׁנָה, מְאִרֵי תִלְמוּד, מְאִרֵי רִזָּא, מְאִרֵי מִצְוָה, מְאִרֵי גוּמְלֵי חֲסָדִים, מְאִרֵי מַדּוֹת תְּרוּמִיּוֹת, וְיַעֲבֹדֶךָ בְּאַהֲבָה וּבִירְאָה פְּנִימִית, לֹא יִרְאֶה חִיצוֹנִית, וְתֵן לְכָל גּוֹיָה וְגוֹיָה מֵהֶם דִּי מַחְסוּרָה בְּכַבּוֹד, וְתֵן לָהֶם בְּרִיאּוֹת וְכַבּוֹד וְכֹחַ, וְתֵן לָהֶם קוּמָה וְיָפִי וְחַן וְחֶסֶד, וְיִהְיֶה אֲהָבָה וְאַחֻוָּה וְשְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, וְתַזְמִין לָהֶם זְוִגִים הַגּוֹנִים מִזָּרַע תִּלְמִידֵי חֲכָמִים מִזָּרַע צַדִּיקִים, וְגַם זְוִגִים יִהְיוּ כְּמוֹתָם כָּל אֲשֶׁר הִתְפַּלֵּלְתִּי עֲלֵיהֶם, כִּי יִפְרוּן אֶחָד עוֹלָה לְכָאן וּלְכָאן:

אֱתָהּ ה' יוֹדַע כָּל תַּעֲלוּמוֹת, וּלְפָנֶיךָ נִגְלוּ מִצְפּוֹנֵי לִבִּי, כִּי כֹנְנִי בְּכָל אֵלֶּה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְדוּשׁ וְלְמַעַן תּוֹרָתְךָ הַקְדוּשָׁה, עַל כֵּן עֲנֵנִי ה' עֲנֵנִי בְּעֵבֹר הָאֻבוֹת הַקְדוּשִׁים אֲבִרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וּבְגִלְלֵם תּוֹשִׁיעַ בָּנִים לְהִיּוֹת הַעֲנִפִּים דּוּמִים לְשִׁרְשָׁם וּבְעֵבֹר דָּוִד עֲבָדֶךָ רָגַל רַבִּיעִי בְּמִרְפָּכָהּ, הַמְּשׁוֹרֵר בְּרוּחַ קֹדֶשְׁךָ:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁרֵי כָל יִרְאֵה ה' הַחֲלֹף בְּדַרְכָּיו: יִגִּיעַ פִּסְיָה כִּי תֵאֱכַל אֲשֶׁרִיד וְטוֹב לִךְ: אֲשֶׁתְּךָ כְּגִפְּן פְּרִיָּה בִּירְפָתִי בִּיתְךָ בְּנִיד כִּשְׁתְּלִי זִיתִים סָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ: הִנֵּה כִּי כֵן יִבְרַךְ גִּבּוֹר יִרְאֵה ה': יִבְרַךְ ה' מִצִּיּוֹן וְרֵאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַיִם כָּל יְמֵי חַיָּה: וְרֵאָה בָּנִים לְבְנִיד שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל: אֲנֵא ה' שׁוֹמֵעַ תִּפְלָה יָקִים בְּנוֹ הַפֶּסֶק "וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּךָ אָמַר ה', רֹחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְדְבָרֵי אֲשֶׁר שְׁמַתִּי בְּפִיד, לֹא יִמוּשׁוּ מִפִּיד וּמִפִּי זָרַע וּמִפִּי זָרַע, אָמַר ה' מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם":

"יִהְיוּ לְרִצּוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ ה' צוּרִי וְגוֹאֲלִי"

מצוות בניין המקדש

א. מצות עשה לעשות בית לה', מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות, וחוגגין אליו שלוש פעמים בשנה שנאמר "ועשו לי מקדש" (שמות כה, ח); וכבר נתפרש בתורה משכן שעשה משה רבנו, והיה לפי שעה - שנאמר "כי לא באתם עד עתה..." (דברים יב, ט) כיון שנכנסו לארץ, העמידו המשכן בגלגל ארבע עשרה שנה שכבשו ושחלקו. ומשם באו לשילה, ובנו שם בית של אבנים; ופרסו יריעות המשכן עליו, ולא הייתה שם תקרה. ושלוש מאות ותשע ושישים שנה, עמד מקדש שילה. וכשמת עלי הכהן, חרב ובאו לנוב ובנו שם מקדש; וכשמת שמואל, חרב ובאו לגבעון ובנו שם מקדש. ומגבעון באו לבית העולמים. וימי נוב וגבעון, שבע וחמישים שנה.

ב. כיון שנבנה המקדש בירושלים - נאסרו כל המקומות כולן לבנות בהן בית לה', ולהקריב בהן קרבן; ואין שם בית לדורי הדורות אלא בירושלים בלבד, ובהר המוריה שבה - שנאמר "ויאמר דוד, זה הוא בית ה' האלהים וזה מזבח לעולה לישראל" (דה"א כב, א), ואומר "זאת מנוחתי עדי עד".

ג. בניין שבנה שלמה, כבר מפורש במלכים. וכן בניין העתיד להיבנות - אף על פי שהוא כתוב ביחזקאל, אינו מפורש ומבואר. ואנשי בית שני, כשבנו בימי עזרא, בנוהו כבניין שלמה, ומעין דברים המפורשים ביחזקאל.

ד. ואלו הן הדברים שהן עיקר בבניין הבית: עושין בו קודש, וקודש הקודשים, ויהיה לפני הקודש מקום אחד והוא הנקרא אולם. ושלושתן נקראין היכל. ועושין מחיצה אחרת סביב להיכל, רחוקה ממנו כעין קלעי החצר שהיו במדבר; וכל המוקף במחיצה זו שהוא כעין חצר אוהל מועד, הוא הנקרא עזרה והכול נקרא מקדש.

ה. ועושין במקדש שבעה כלים: מזבח לעולה ולשאר הקרבנות; וכבש שעולים בו למזבח ומקומו לפני האולם משוך לדרום; וכיור וכנו, לקדש ממנו הכהנים ידיהם ורגליהם לעבודה, ומקומו בין האולם ולמזבח משוך לדרום שהוא שמאל הנכנס למקדש. ומזבח לקטורת, ומנורה, ושולחן; ושלושתן בתוך הקודש, לפני קודש הקודשים. המנורה בדרום משמאל הנכנס, ושולחן מימין שעליו לחם הפנים; ושניהם בצד קודש הקודשים מבחוץ. ומזבח הקטורת משוך מבין שניהם, לחוץ. ועושין בתוך העזרה גבולין עד כאן לישראל, עד כאן לכוהנים; ובונים בה בתים לשאר צורכי המקדש, כל בית מהם נקרא לשכה.

ו. מצוה מן המובחר לחזק את הבניין ולהגביהו כפי כוח הציבור, שנאמר "ולרומם את בית אלוהינו", ומפארין אותו, ומייפין כפי כוחן: אם יכולין לטוח אותו כולו בזהב, ולהגדיל במעשיו הרי זו מצוה.

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

למענוניים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לפיצות ציפורה ודושה לוי. שרה בת שמחה. עור בן עישה. תקוה בת עזיזה. אלנה בת ג'אן. אסתר בת זרבה. מול בת ענולה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולמנה. הרצל בן אביגיל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת וחדה. עדן בת רחל. מיטל מוריה ארדי. יסף ברן מ'מל. דוד בישון חי"ן.

להחזרת נעדי צה"ל ושבייו ובהם: הדר גולדון, גיא חבר, רון ארד, יהודה קין, צבי פלדמן. וכל החטופים והשבויים בעזה!

לעילוי נשמת: הר"ע יוסף. הר"מ אליהו. רבי מסעוד מלול. רבי יעקב שושן. יצחק דרעי. מקסים חיים דרעי. נדיר טרומ. ישראל אברהם נתן. אורן מועלם. דוד גרסברג. מירי פולק. עמוס דמרי. אסתר בת תורא. אליה בת פריחה. אריה בן שמעון. ציונה בת דוד. יצחק ולאה אסטרנוג. עזיזה עמוס. חיה רחל לוי. בנימין יהודה. נדירה שמעון. ליאור רחמים. דבורה וילן מועלם. מיכאל וקנין. איתי זפרני. אילה שחר. יצחק בן פנעה. יצחק ושמחה אילון ז"ל. אורי יצחק אילון חי"ד. סרן יאיר יעקב שושן חי"ד. ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדור, שושנה רוזה, רפאל פריצ, וציעיליה צילה לבית משפחת ציטרון חי"ד. אברהם ולאה ציטרון ז"ל.

למענוניים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה